

Република Србија
УПРАВНИ СУД
6 Уж. 3/22
24.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Вукашиновић, председника већа, Мире Василијевић и Јасмине Минић, чланова већа, са судским саветником Милицом Новаковић, као записничарем, решавајући по жалби гласача Момира Радића, кога заступа адвокат Миленко П. Радић из Београда, М. Бирјугова 13 А, поднетој против решења Републичке изборне комисије 02 број: 014-182/22 од 18.01.2022. године, у правној ствари заштите изборног права, у нејавној седници већа одржаној дана 24.01.2022. године у 17,00 часова, донео је

ПРЕСУДУ

Жалба СЕ ОДБИЈА.

Образложење

Ожалбеним решењем одбијен је, као неоснован, приговор гласача Момира Радића из Београда, примљен у Републичкој изборној комисији 17. јануара 2022. године у 13,43 часова, а изјављен због повреде уставног и законског права на слободно изјашњавање/гласање на републичком референдуму одржаном 16.01.2022. године, ради потврђивања Акта о промени Устава.

У жалби, означеној као “жалба/тужба”, поднетој преко Републичке изборне комисије дана 21.01.2022. године у 17,31 часова, која је достављена Управном суду дана 22.01.2022. године у 15,10 часова, подносилац жалбе тражи од Управног суда да поништи решење Републичке изборне комисије број 02 број: 014-182/22 од 18.01.2022. године, због учињених незаконитости и неуставности, јер у оспореном акту није примењен Устав, неправилно су примењени и закони, у поступку доношења акта није поступљено по правилима поступка, а из чињеничног стања, које је непотпуно и нетачно утврђено, изведен је неправилан закључак. Истиче да је оспорено решење донето у смислу члана 162. став 1. Закона о општем управном поступку, који се односи на одбацивање, а не на одбијање приговора, па је оспорено решење неразумљиво и

противречно. Наводи да су тачне констатације РИК-а да је тужиоцу уручен гласачки листић, да није приморан да изађе и гласа и да приликом гласања није била угрожена тајност гласања. Међутим, Републичка изборна комисија се уопште није изјашњавала о приговору да је начином организовања и спровођења референдума дошло до повреде уставних и законских права на слободно изјашњавање. Наиме, у приговору је жалилац, поред осталог, истакао да су предмет референдума биле обавезе које произлазе из међународних уговора, утврђене од стране Венецијанске комисије, што је забрањено Уставом и Законом о референдуму; да је главни аутор и промотер Акта о промени Устава био др Владан Петров, професор на Правном факултету у Београду, члан Радне групе за израду тог Акта, и истовремено, члан Венецијанске комисије, што представља сукоб интереса; да није могуће изменама закона смањити цензус излазности испод 50% уписаних бирача, јер се само гарантовањем тог цензуса остварује сувереност грађана заснована на начелима грађанске демократије, с тим што се законом може смањити цензус излазности, ако је то Уставом изричито предвиђено; да је за прихватање референдумског питања гласало око 6% од око 6.700.000 уписаних грађана, и поред вишемесечног убеђивања грађана. При томе, грађани су се изјашњавали о усвајању Акта о промени Устава, а вероватно њих 99% није знало, ни разумело шта конкретно пише у том Акту, јер га нису добили са гласачким листићем. Из свега наведеног произлази да Републичка изборна комисија није дала образложење о наведеним чињеницама, већ је као разлоге за доношење оспореног решења навела да је тужиоцу уручен гласачки листић, да није био приморан да изађе и гласа и да приликом гласања тужиоцу није била угрожена тајност гласања, које констатације су тачне, али, истиче, да оне нису биле спорне. Стога предлаже да суд поништи оспорено решење и поништи резултате изјашњавања гласача на референдуму одржаном 16. јануара 2022. године, ради потврђивања Акта о промени Устава Републике Србије.

Републичка изборна комисија је дана 22.01.2022. године у 15,10 часова доставила Управном суду списе, без образложеног одговора на жалбу.

Одлучујући о поднетој жалби, која је дозвољена, благовремена и изјављена од овлашћеног лица, на основу одредбе чл. 73. Закона о референдуму и народној иницијативи ("Службени гласник РС", бр. 111/21), оценом навода истакнутих у жалби, ожалбеног решења и списка предмета, Управни суд је нашао да жалба није основана.

Према разлозима образложења ожалбеног решења, Републичка изборна комисија је, ценећи наводе изнете у приговору, утврдила да подносиоцу приговора приликом гласања на републичком референдуму дана 16.01.2022. године, пису била повређена законом заштићена права у вези са изјашњавањем на референдуму. Ово стога што је подносиоцу приговора уручен гласачки листић, што значи да му је гласачки одбор омогућио да гласа; да се наводима из приговора не указује да је подносилац приговора био приморан да изађе на гласање, нити да је позван на одговорност због тога што је изашао на гласање, те да подносилац приговора не указује на евентуалну околност да му је приликом гласања била угрожена или повређена тајност гласања. У вези са наводом из приговора да подносилац није добио позив за гласање, као ни Акт са уставним изменама, Републичка изборна комисија је констатовала да недостављање обавештења о дану и времену одржавања референдума,

није услов за остваривање изборног права, што је у складу са чланом 54. Закона о избору народних посланика, чије се одредбе, у складу са чланом 79. Закона о референдуму и народној иницијативи сходно примењују на питања која нису уређена Законом о референдуму и народној иницијативи, те да се у складу са одредбама члана 24. став 2. Закона о референдуму и народној иницијативи, текст акта о коме се одлучује на референдуму обавезно истиче на гласачком месту, из чега проистиче да се тај акт не уручује гласачима, као и да чланом 37. Закона о референдуму и народној иницијативи, који садржи правила о гласачком листићу, није прописано да је акт о коме се грађани изјашњавају на референдуму саставни део гласачког листића, па је Републичка изборна комисија оценила приговор неоснованим и одлучила као у диспозитиву ожалбеног решења.

Одредбом члана 71. Закона о референдуму и народној иницијативи (“Службени гласник РС”, бр. 111/21), прописано је да грађанин може поднети приговор надлежној комисији у року од 48 сати од затварања гласачког места на коме је уписан у бирачки списак, ако га је гласачки одбор неосновано спречио да гласа или му је на гласачком месту повређено право на слободно и тајно гласање (став 1.); да овлашћени предлагач, односно његов представник, и сваки народни посланик, посланик односно одборник у зависности од територије за коју је референдум расписан, има право да у року од 48 сати од тренутка кад је донета одлука, односно извршена радња или учињен пропуст надлежне комисије, гласачког одбора или поткомисије, поднесе приговор надлежној комисији ако сматра да су тиме учињене неправилности у спровођењу референдума (став 2.); да у случају спровођења референдума о промени Устава, право на подношење приговора има и овлашћени предлагач промене Устава који је предложио промену Устава поводом које је расписан референдум (став 3.); да ако је 150.000 бирача овлашћени предлагач који је предложио промену Устава, подносилац приговора у име овлашћеног предлагача је иницијативни одбор, у складу са овим законом (став 4.).

По оцени суда, правилно је одлучила Републичка изборна комисија када је одбила приговор жалиоца као неоснован, дајући за своју одлуку јасне и на закону засноване разлоге које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Суд је ценио наводе жалбе којима се указује на недостатак образложења у ожалбеном решењу у вези са наводима приговора којима је указано на неправилности у начину организовања и спровођења референдума, услед чега је, по мишљењу жалиоца, потребно поништити резултате изјашњавања гласача на референдуму одржаном дана 16.01.2022. године, па налази да ови наводи нису од утицаја на другачију одлуку у овом предмету. Наиме, из списка произлази да је жалилац поднео приговор као грађанин, коме је заштита права у спровођењу референдума прописана одредбом члана 71. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи. Због наведеног је, и по оцени суда, правилно Републичка изборна комисија, поступајући по таквом приговору, закључила да приговор није основан, јер жалиоцу приликом гласања на републичком референдуму дана 16.01.2022. године, нису била повређена законом заштићена права у вези са изјашњавањем на референдуму, у смислу цитараних одредби члана 71. став 1. наведеног закона, што жалилац у жалби и не спори, док неправилности у начину организовања и спровођења референдума, сагласно члану 71. став 2. Закона о референдуму и народној иницијативи, могу да буду предмет само

приговора овлашћеног предлагача, односно његовог представника, и сваког народног посланика, посланика односно одборника у зависности од територије за коју је референдум расписан.

Цењени су и наводи жалбе којима се указује да је ожалбено решење донето у смислу члана 162. став 1. Закона о општем управном поступку, који се односи на одбацивање, а не на одбијање приговора, али суд налази да нису основани. Наиме, из образложења ожалбеног решења произлази да је у смислу наведене законске одредбе Републичка изборна комисија ценила само испуњеност процесних услова за поступање по поднетом приговору, када је утврдила да је приговор благовремен и изјављен од овлашћеног лица.

Са изнетих разлога, Управни суд је, на основу одредбе члана 40. став 1. и 2. Закона о управним споровима ("Сл. гласник РС", бр. 111/09), који се сходно примењује на основу члана 76. Закона о референдуму и народној иницијативи, одлучио као у диспозитиву пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ

Дана 24.01.2022. године, у 17,00 часова, 6 Уж. 3/22

Записничар
Милица Новаковић, с.р.

Председник већа-судија
Јасминка Вукашиновић, с.р.

ОИ/ОИ